

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/1102/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414205499
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6414205499.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa MASEVA GAS, spol. s r.o., so sídlom Novozámocká 2, 969 01 Banská Štiavnica, IČO: 36 185 302, zastúpeného JUDr. Radkom Petruňom, advokátom, so sídlom Tehelná 189, 960 01 Zvolen proti odporcovi Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Banská Bystrica, so sídlom Nám. SNP 19, 975 90 Banská Bystrica, IČO: 00 179 086, o návrhu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a o zaplatenie sumy 929.429,73 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 14.07.2014, č. k. 10C/75/2014-107, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd nepriznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ nespĺňa predpoklady pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, pretože nie je nemajetný, je vlastníkom viacerých nehnuteľných vecí, ktorých hodnota niekoľkonásobne prevyšuje výšku súdneho poplatku za podaný návrh. Súd pri rozhodnutí prihliadal aj na výšku súdneho poplatku. Skutočnosť, že navrhovateľ vykazuje nepriaznivý hospodársky výsledok a nedosahuje zisk, nemôžu byť dôvodmi priznania oslobodenia od súdnych poplatkov. Pomery navrhovateľa ako právnickej osoby by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov, pokiaľ by sa dostal do ťaživej finančnej situácie z dôvodov, ktoré by neboli v príčinnej súvislosti s jeho podnikaním, napr. z dôvodu vyššej moci. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.05.2012, sp. zn. 8Sžf/48/2011, podľa ktorého „podnikanie treba chápať ako činnosť, pri ktorej podnikateľ podstupuje riziko, že jeho konanie môže viesť k zisku alebo i k strate.“ Okolnosti, že podnikateľ nie je pri svojej podnikateľskej činnosti úspešný a nedosahuje zisk, že má pohľadávky po lehote splatnosti, alebo že v dôsledku neúspešného podnikania v minulosti sa teraz ocitol v nepriaznivej finančnej situácii, nemôžu byť dôvodmi pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Podnikateľské riziko nie je možno prenášať na štát.

Proti nepriznaniu oslobodenia od súdnych poplatkov v uvedenom uznesení podal navrhovateľ v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Poukázal na odvolacie dôvody vyjadrené v ust. § 205 ods. 2, písm. d) a f) O.s.p., teda že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že sa domáhal oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, keď podľa jeho názoru spĺňa predpoklady pre oslobodenie ustanovené v § 138 O.s.p.; súdu predložil príslušné tlačivo a ďalšie listinné dôkazy, z ktorých vyplýva, že pomery spoločnosti navrhovateľa objektívne neumožňujú znášať súdne poplatky spojené s účasťou v konaní. Pritom v jeho prípade v konaní nejde o bezúspešné uplatňovanie práva, keď ide o druhú základnú podmienku pre priznanie oslobodenia. Pokiaľ prvostupňový súd poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ síce dlhodobo nedosahuje zisk, avšak je výlučným vlastníkom 6 nehnuteľností, poukazuje na neakceptovateľnosť tejto argumentácie. Podľa § 138 O.s.p. jedným z dôvodov pre priznanie oslobodenia sú pomery účastníka, tzn. aj majetkové pomery, čo však nemožno zredukovať len na majetkové pomery tak, ako to urobil prvostupňový súd. Poukázal na skutočnosť,

že výsledky hospodárenia u neho predstavujú stratu vo výške 7.638,25 Eur, peňažné záväzky predstavujú sumu 16.500,- Eur, záväzky voči spriazneným osobám sumu 1.051063,65 Eur, neeviduje žiadne pohľadávky voči tretím osobám a stav peňažnej hotovosti vykazuje nulovú hodnotu. Rovnako nedisponuje žiadnymi cennými papiermi. Jediný majetok spoločnosti sú nehnuteľnosti špecifikované aj v napadnutom rozhodnutí prvostupňového súdu. Nejde pritom o lukratívne nehnuteľnosti produkujúce zisk, o ktoré by bol na realitnom trhu záujem. Vo vzťahu k lesným pozemkom platí, že skôr produkujú stratu ako zisk. Na mieste nie je ani posudzovať majetnosť spoločnosti uvažovaním o likvidite týchto nehnuteľností, t. j. o možnosti získať ich scudzením finančné prostriedky. Pri tomto konštatovaní vychádza z reálnych skúseností, keďže nehnuteľnosti sa už snažila scudziť, avšak neúspešne. Prítom jednou z nehnuteľností, vlastníctvo ku ktorej malo byť podľa súdu dôvodom nepriznania oslobodenia, je aj nehnuteľnosť, o ktorú v konaní ide, teda vo vzťahu ku ktorej sa domáha určenia, že jej svedčí vlastnícke právo v prospech žalovaného. Pokiaľ teda prihliadal pri posudzovaní návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov aj na túto nehnuteľnosť, súd pochybil. Za takejto situácie tvrdí, že existencia predmetného nehnuteľného majetku nemôže svedčiť o pozitívnom stave majetkových pomerov spoločnosti žalobcu, ktorý by súčasne odôvodňoval nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Aj keď pripúšťa, že je vlastníkom uvedeného nehnuteľného majetku, nemožno túto skutočnosť absolutizovať, avšak v prípade úvahy o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov treba vziať do úvahy všetky okolnosti, teda aj okolnosti vypovedajúce o schopnosti, či možnosti vlastníka tieto nehnuteľnosti reálne scudziť. Za takejto situácie považuje záver súdu o vyhovujúcich majetkových pomeroch (z hľadiska povinnosti platiť súdny poplatok) pri najmenšom za predčasný. Pokiaľ súd uviedol, že hodnota nehnuteľností, ktoré navrhovateľ vlastní, výrazne presahuje výšku súdneho poplatku, nie je zrejme, aké úvahy k takémuto záveru súd viedli, pretože nevysvetlil, na základe akých skutočností túto hodnotu posudzoval. Rozhodnutiu v tomto smere vytyka nepreskúmateľnosť v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. Navrhovateľ síce súhlasí s tým, že výsledok hospodárenia - strata, do ktorej sa dostali, je rizikom podnikania právnickej osoby, tento fakt však v jeho prípade spolu s faktom, že nedisponuje reálnymi finančnými prostriedkami, jeho jediným vlastníctvom sú nelikvidné nehnuteľnosti, znamená, že pomery navrhovateľa objektívne neumožňujú zaplatiť zákonom predpísaný súdny poplatok. Poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 11/2010, v zmysle ktorého pri rozhodovaní o ne/priznaní oslobodenia je nevyhnutné, aby súd mal na pamäti miesto základného práva na súdnu ochranu v demokratickej spoločnosti, zabezpečenie primeranej vyváženosti medzi záujmom štátu na vyberaní súdnych poplatkov na jednej strane a záujmom účastníka na obhájení svojho práva prostredníctvom všeobecného súdu. Platí to tým viac, že v danom prípade ide o enormne vysokú výšku súdneho poplatku. Trvá na tom, že v jeho prípade bezvýhradné trvanie na splnení poplatkovej povinnosti predstavuje prekážku realizácie jeho ústavného práva na súdnu ochranu. Domáha sa buď zmeny napadnutého uznesenia a priznania oslobodenia od súdnych poplatkov, eventuálne jeho zrušenia a vrátenia veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v medziach daných ust. § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p., napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 221 ods. 1, písm. h) O.s.p. zrušil a podľa odseku 2 tohto ustanovenia mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má aj spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia, v návrhu musia byť pomery účastníka dokladované vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní Ministerstvo spravodlivosti SR na svojom webovom sídle alebo rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov.

Zmyslom právneho inštitútu oslobodenia od súdnych poplatkov je zabezpečiť navrhovateľovi prístup k súdu a tým aj súdnu ochranu jeho právam v podmienkach nepriaznivej materiálnej a sociálnej situácie. O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle § 138 O.s.p. súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ktorý je povinný k návrhu pripojiť listinné dôkazy deklarujúce jeho majetkové pomery.

V danom prípade navrhovateľ predložil vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov pre právnickú osobu, v tomto uviedol zoznam svojich peňažných záväzkov, s ktorými bol v deň podania žiadosti 30 dní v omeškaní, zostatok na účte v peňažnom ústave, označil svoj majetok ako nehnuteľnosti vedené v katastrálnom území W., B. T. a O. X. aj s vyčíslením ceny (hodnoty) týchto nehnuteľností, v záväzkoch označil záväzky

voči spriazneným osobám vo výške 529.431,82 Eur a 521.631,83 Eur. V bode 5 - ďalšie skutočnosti, ktoré by mal súd zohľadniť, uviedol dôvody, pre ktoré objektívne nie je v možnostiach navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok. Priložil výpisy z účtu navrhovateľa v O. O., a.s., daňové priznanie k dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie rokov 2012 a 2013, rovnako aj výkaz ziskov a strát za roky 2012 a 2013.

Prvostupňový súd v napadnutom uznesení uviedol stručne, že navrhovateľ svoju žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov odôvodnil okrem iného tým, že nie je v jeho možnostiach zaplatiť súdne poplatky, nakoľko je z hľadiska hospodárskeho výsledku v strate. Zaplatiť súdny poplatok by znamenalo nutnosť získať finančné prostriedky prostredníctvom externého zdroja financovania zo strany tretích osôb, čo nie je z hľadiska hospodárskeho výsledku spoločnosti a z dôvodu časovej limitácie reálne možné. Samotná skutočnosť, že navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľných vecí, podľa navrhovateľa nepredstavuje dôvod na nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, pretože takáto úvaha o možnosti scudzenia nehnuteľného majetku je podľa jeho názoru neakceptovateľná.

Prvostupňový súd odôvodnil nepriznanie oslobodenia súdneho poplatku tým, že uviedol hospodársky výsledok navrhovateľa za rok 2013 - stratu vo výške 7.638,25 Eur, peňažné záväzky, s ktorých plnením je v omeškaní viac ako 30 dní vo výške 16.500,- Eur a záväzky voči spriazneným osobám vo výške 1.051.063,65 Eur. Zároveň uviedol, že navrhovateľ je výlučným vlastníkom konkretizovaných nehnuteľností. Uzavrel, že navrhovateľ nespĺňa predpoklady pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, pretože nie je nemajetný, nakoľko je vlastníkom viacerých nehnuteľných vecí, ktorých hodnota niekoľkonásobne prevyšuje výšku súdneho poplatku za podaný návrh. Ďalej uviedol, že skutočnosť, že navrhovateľ vykazuje nepriaznivý hospodársky výsledok a nedosahuje zisk, nemôžu byť dôvodom na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Uzavrel, že navrhovateľ nepreukázal opodstatnenosť oslobodenia od súdnych poplatkov ani len čiastočne.

Odvolací súd považuje rozhodnutie prvostupňového súdu vzhľadom na jeho odôvodnenie za predčasné. Samotný dôvod, že navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľností, ktorých hodnota prevyšuje výšku súdneho poplatku v tejto veci (so záverom, že preto nespĺňa predpoklady pre priznanie oslobodenia ...), považuje odvolací súd za nedostatočný. Nejde totiž o posúdenie pomerov navrhovateľa, teda posúdenie základnej otázky, či majetkové pomery navrhovateľa odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Samotná skutočnosť, že účastník je vlastníkom nehnuteľného (prípadne hnuteľného) majetku, nie je dostačujúca pre záver, že jeho majetkové pomery umožňujú zaplatiť súdny poplatok. Vždy je potrebné posúdenie, či vzhľadom k všetkým okolnostiam možno spravodlivo požadovať, aby tento majetok (časť tohto majetku) speňažil a z výťažku zaplatil súdny poplatok (uznesenie NS ČR sp. zn. 22Cdo 3831/2013). Rovnako pokiaľ prvostupňový súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžf/48/2011, v zmysle ktorého podnikateľské riziko nie je možné prenášať na štát so záverom, že pomery navrhovateľa ako právnickej osoby by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov, pokiaľ by sa dostal do ťažšej finančnej situácie z dôvodov, ktoré by neboli v príčinnej súvislosti s jeho podnikaním, je záver nedostatočný a v danej veci aj „vytrhnutý z kontextu.“ Odvolací súd upozorňuje, že aj pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov platí zásada rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, nemožno rozlišovať medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Preto aj v prípade rozhodovania o oslobodení od súdnych poplatkov je potrebné hodnotiť majetkové pomery navrhovateľa komplexne tak, aby bol prijatý jednoznačný záver, či tieto odôvodňujú alebo neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov tak, aby bolo možné posúdiť aj v odvolacom konaní, či úvahy a závery prvostupňového súdu sú správne a udržateľné. Doposiaľ však prvostupňový súd len poukázal na vlastníctvo určitých nehnuteľností a ich cenu v pomere k výške súdneho poplatku a vyjadril názor o nemožnosti zohľadňovať nepriaznivý výsledok podnikania pri povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Pritom prvostupňový súd síce poukázal na dôvody, ktoré doplnil v predpísanom tlačive v žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov navrhovateľ, s týmito sa však žiadnym spôsobom nevysporiadal (nakoľko zamietol návrh na oslobodenie, neuviedol prečo tieto dôvody nezohľadnil, resp. prečo ich nepovažoval za relevantné pre oslobodenie od súdnych poplatkov). Za takejto situácie odvolací súd musí vytknúť prvostupňovému súdu aj nedostatok odôvodnenia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p.

Odvolací súd preto s poukazom na ust. § 221 ods. 1, písm. h) O.s.p. zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu z dôvodu jeho nesprávnosti, pretože ho považoval za nedostatočne preskúmateľné v otázke posúdenia pomerov navrhovateľa pre rozhodnutie o priznaní oslobodenia od súdnych

poplatkov. Odvolací súd však upozorňuje, že prvostupňový súd opomenul aj druhú podmienku pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, teda že nesmie ísť o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Touto podmienkou sa nezaoberal prvostupňový súd vôbec napriek tomu, že ju uviedol ako podmienku pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Vzhľadom na uvedené odvolaciemu súdu neostalo iné, ako napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1, písm. h/, ods. 2 O.s.p.).

Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním senátu pomerom hlasov 3 : 0.

Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním senátu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.